[א] אפטורא קאי והכי קאמר לאו שאין בו מעשה

אין לוקין עליו משום רבי יוםי ברבי חנינא

אמרו אף המקדים תרומה לביכורים ומאי שנא

מימר דלקי משום דבדיבורו עשה מעשה

מקדים תרומה לביכורים נמי לילקי משום

דבריבורו עשה מעשה א"ר אבין שאני

התם דלאו שניתק לעשה הוא דכתיב ימכל

מעשרותיכם תרימו יתיב רב דימי וקאמר

לה להא שמעתא א"ל אביי וכל לאו שניתק

. לעשה לא לקי סוהא מימר דלאו שניתק

לעשה הוא ולקי דתנן לא שאדם רשאי להמיר

אלא שאם המיר מומר וסופג את הארבעים

מ הוי להו תרי לאוי 6 וחד עשה ולא אתי

חד עשה ועקר תרי לאוי והרי אונם חדחד

לאו וחד עשה ולא אתי פחד עשה ועקר לאו

דתניא אונם שגירש אם ישראל הוא מחזיר סדתניא אונם שגירש

ואינו לוקה ואם כהן הוא לוקה ואינו מחזיר

כהנים קאמרת חכהנים מעמא אחרינא הוא

יתירא כתנאי בלא ידרבי רחמנא קדושה יו יתירא

ישאירו ממנו עד בקר יבא הכתוב ליתן עשה אחר יי לא תעשה ילומר שאין לוקין

עליו דברי רבי יהודה רבי יעקב אומר לא מן

השם הוא זה אלא משום דהוה לאו שאין בו

מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו

מכלל דרבי יהודה סבר לוקין עליו ורבי

יעקב האי יוהנותר ממנו עד בקר באש תשרופו

למאי אתא מיבעי ליה לכדתגן יהעצמות

והגידין והנותר ישרפו בששה עשר חל ששה

עשר להיות בשבת ישרפו בשבעה עשר לפי

ישאין דוחין לא את השבת ולא את יום מוב

ואמר חזקיה וכן תנא דבי חזקיה מ"מ יאמר

קרא ביוהנותר ממנו עד בקר באש תשרופו בא

הכתוב ליתן יובוקר שני לשריפתו אמר אביי

כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אם

עביד מהני דאי סלקא דעתך לא מהני

אמָאי לקי ° רבא אמר לא מהני מידי והאי

דלקי יש משום דעבר אמימרא דרחמנא יש הוא

יוקדמו בכורים לתרומה משום דאיקרו בכורים ותרומה למעשר ראשון

משום יאזדאיקרו תרומה וראשית ומעשר ראשון לשני משום דאית ביה

ראשית פירוש דאית ביה תרומת מעשר ובמכילתא פירש טעם אחר

ים ורש"י כתב וזה לשונו יוקדם בכורים לתרומה משום דאית להו ד'

ל) [עי' תוס' זכחים קי"ד ע"ב ד"ה אלמה. ש"מו, ב) מכות טו.

[לקמן ה.], ג) [כעין זה יבמות ה.

וש"נ], ד) סנהדרין סג. פסחים פד. חולין פב: גא. קמא: מכות

ל: טו. שבועות ג:, ל) נעי׳ פסחים

נר מצוה

ל א מיי פ״א מהלי נערה בחולה הלי״ו נטוש״ע אה״ע סימן קעו סעיף גן: לא ב מיי פ״י מהלי קרבן פסח הלי״א: לב ג מיי׳ פי״ט מהל׳ פסה״מ ים"אם

מוסף רש"י

אם ישראל הוא. שיכול להיים אם ישראל הוא. שיכול נקיים העשה ויחזירנה, מחזיר וחינו (וקה, ואם כהן הוא. שחסור בגרושה לוקה וחינו מחזיר (מבות טו.). בא הכתוב ליתן עשה אחר לא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה. אם תותיר ועברת על לאו וצשהו: מט מותיר לעכלו על מוד באם תשרפנו, נתקו הכחוב בעשה זה מעונשן של שאר לאוין, לומר זה ענשו ותקנת עבירתו שישרפנו (שבועות ג:) דמשמע שזה ענשו של לאו. שאם הותירו ישרפנו ויפטר הדרין סג:) שהעשה האמור למחרין שב) שמשפטי האומור אחריו מקנמו וכפרמו על עבירת הלאו (מכות ד:). לומר שאין לוקין עליו. כל לאו שניתק לעשה אין לוקין עליו, דמשמע זו היא תקנתו, אם תעבור על הלאו עשה מקומה, חם מעבור עד הכוו עשה מקומה, חם הכינלל, ועוד דלף דמי ללא דמי ללא דמן להחימה שמחים בהתא לחסימה שם הרא מן השם הרא הרא מום מעום זה אינו מן העיקר (טוחדרין טוב) לא מעום זה הוא מעום זה הוא מום החידרין טוב) לא מעום זה הוא פטול (חולין פג.) אין טעם זה פסור (וודרין פג) מאן שעם זה עיקר, דלאו שניתק לעשה אין לוקין עליו, אלא מפני מה המומיר אינו לוקה לפי שהוא לאו שאין בו מעשה לוקה לפי שהוא לאו שאין בו מעשה מכות ד: וכעי"ז שבועות ג:)**. דהוה** (חברתד: רפניידושבונות ג). דהדה ליה לאו שאין מעשה. ישב לו ולא אכל ותאליו נעשה נותר (חודין 29). העצמות. שלא יכול לשוברן מפני שנאסרה בו שבירת העלם ונותר בהן מוח והרי הוא נותר וטעון שריפה, וכן גידין, והגותר. בשר פסח שנחעצלו באכילתו ראשוו איו רשאי לשורפו ביו"ט (שם). ליתן בקר שני לשריפתו. שהוא חולו של מועד, והכי משמע והנותר ממנו לנקר ראשון, עד בקר שני תמתינו ותשרפהו (שבת בד:) כשיבא בקר שני שהוא חולו של מועד תשרפו אבל ביו"ע לא (שם קלג.).

שינויי נוסחאות אן נ״ל מתנותיכם כן לא לקי קן כ"ל מתנותיכם כן לח לקי והרי מימר (ש"מ) ג] הארבעים א"ל שאני מימר דהוה ליה תרי לאוי: ל"א שאני מימר דהוי ליה לאו ששום בכל לאימים בצבר ושותפין ועשה דיליה אינו שוה יחותפין ועשה דיניה חינו שוה בכל דלימיה בצבור ובשומפין החילו וכך לא אלים עשה דיליה לאפוקי מלאו ששוה בכל [ערי רש"י ד"ה ל"א משנין (ש"מ) ד] והרי אונס דלאו דיליה אינו שוה בכל דלימיה דלאו דיליה אינו שוה בכל דלימיה בכהנים ועשה שוה בכל דאיתיה בכהנים גבי אונם שלם אכל לחילהים בכהנים גבי אונם שאם אנם כר אמר ליה כהנים קאמרת כהנים טעמא אחרינא כרי וגבי ישראל דלאו שוה בכל ועשה שוה בכל הנח שה ככו ועשה שה ככו אלים לאפוקי מיינה. כמיי. נע" כש"י ד"ה ל"א משנון שיים הן אמי עשה ועקר חד לאו (שים) זן קאמכת שאני כמנים דטעמא אחרילא נינהו דכני בהו ומעמא קדושה ישירה ררבו בהו מצות יתירות (ש"מ) ז גי׳ רש"י ימירה ל״א שאני התם משום דהוי מימר לאו השוה בכל, משום דהוי מימר לאו השוה בכל, והרי אונם דלאו שאינו שוה בכל הוא ולקי דמניא אונם וכרי עד 'מירה כתנאי וכו' (הגר"א) קן לא תותים פתנהי וכן (ווג א) ים כו תותירו מתנו עד בקר והבותר ממנו עד בקר בא (ש"ח) ען מתיבת מכלל עד תיבת ורבי יעקב בכל הספרים ישנים לא גרסינן לה (ש"ח) ין ליתן לו בקר (ש"ח) יאן משום דעבר בקר (ש"ח) יאן משום לעבר המימרה דרממנה הוא, משום ליג, הוא ל"ג (הגר"א) יבן הוא, אופ מרומת הרס ממורת בכור ומעשר הקדש אלמנה בעלי מומין וממימים גול משכון ופיאה סימן (ש"ח) יגן מניאה דהא מימן (ש"ח) יגן מניאה דהא

שמות ראשית ומלאה ותרומה ובכורים ותרומה ליה לה אלא שלשה שמות ראשית ודמע ותרומה ויוקדם תרומה למעשר ראשון שאין בה אלא ב׳ שמות כגון מעשר ותרומת מעשר ויוקדם מעשר ראשון לשני שאין לו אלא שם אחד מעשר שני יגותלמוד לומר מלאתך ודמעך לא תאחר דאכולהו קא משתעי שחמור שבהן לא תאחר אלא ידומקדים החמור לקל וכי היכי דקאמר ר' אלעזר לוקה במקדים מעשר שני לראשון ה״נ במקדים מעשר ראשון לתרומה ותרומה לבכורים עכ"ל: 1כל לאו הניתק לעשה אין לוקין עליו והרי מימר. וח״ת וכי תעלה על דעתיה דאביי לומר על לאו הניתק לעשה דלקי והרי שילוח הקן דמשנה שלימה היא במסכת חולין (דף קמא:) דאם לקח האם על הבנים משלח ואינו לוחה משום דהוי לאו הניתק לעשה וכן גבי נותר נמי אמר בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו וכן גבי אונס מנן שחם גירש מחזיר וחינו לוקה ואור"י דפשיט ליה לאביי בשילוח הקן ונותר ואונס דסמיכי עשה דידהו אלאו דלא לקי אלא שהיה חמיה אלאו דמעשר דלא סמיך מכל ייומעשרותיכם תרימו אלאו דלא תאחר ומשום הכי פריך והרי מימר כו׳ ואע"ג דסמיך העשה אחר הלאו מיהו מדמה מילחה למילחה דכי היכי דגבי ממורה לקי בלאו הניתק לעשה משום דאינו מקיים העשה בידים ה"ג היה לן למימר מכל מעשרותיכם תרימו אע"ג דמקיים העשה בידים מיהו כיון דלא סמיך לא היה לנו להחזיקו ללאו הניתק לעשה ואע"ג דוהשיב את הגזילה אשר גזל (ויקרא ה) לא סמיך ללאו מ"מ ניתק גמור הוא דאי אפשר

לעשות השבה אלא לאחר הלאו אבל

מכל מעשרותיכם אפשר לקיימו

אפי׳ אם לא עבר הלאו ישומ״מ מדמה

ליה למימר: הרי אונם דחד לאו

וחד עשה ולא אתי חד עשה ועקר לאו. פירוש לדידך דאמרת דמכל מעשרותיכם תרימו דלא איירי אלא בהקדמת תרומה למעשר ואפי׳ הכי הוי ניתוק להקדמה דבכורים ישלמעשר אלמא אית לך דלאו שניתק למקלתו אמרי׳ דניתק כולו והרי אונס דלאו דידיה ניתק לגבי ישראל ולא אמרינן דניתק לגבי כהן אלמא דהיכא דניתק מקלתו לא ניתק כולו: כהנים קאמרת שאני כהנים דרבי רחמנא בהן קדושה יתירתא. פרש"י ואהכי אחמור דלילקו אע"ג דהוי לאו שאינו שוה בכל ולא נהירא יש ור"י פירש כיון שאסר הכתוב גרושה לגבייהו אינו ניתק הלאו לעשה דלא דמי להא דלעיל ישו דאמר תרימו הוי ניתוק גם מהקדמה דבכורים דמיניה שמעי׳ שיכול לתקן אם עיות והקדים תרומה לבכורים דכך לי אם הקדים מעשר לתרומה כאילו הקדים תרומה לבכורים: **בתנאי.** לא קאי אהאי סוגיא ו⁻! דלאו הניתק לעשה אלא אפלוגתא דלאו שאין בו מעשה: ורבי יעקב האי והנותר מאי עביד דיה. ואם תאמר הא אינטריך להורות לנו דין שריפה ויש לומר דמן הסמיכות קפריך למאי הלכתא כתביה הכא

סמוך ללאו אי לאו לנתוקי אתא ליכתביה במקום אחר: רבא אמר לא מהני מידי. קשה אם כן שוחט פסח החמץ לפסול ויש לומר ש דבירושלמי ש שיש קרא להכשיר

וקשה לרס ל אוזן בכור ליחסר ופשיטא לן דאינו אסור אלא מטעם קנס וי"ל דלא גרע מאילו נפל בו מום מעלמו דשרי ומזה ניחא למה לא נאסר צרם אחן מכל שתעבתי לך הרי הוא בכל תאכל כמו בשר בחלב 0 דיש לומר דדוקא בשר בחלב נפיק מיניה

ומשני אפטורא קאי. ולא קשיא דרבי יוסי ברבי חנינא אדרבי יוסי בר' חנינא ים (ה) וקאתי ר' יוסי בר' חנינא למימר אף המקדים לקרות שם לתרומה קודם לביכורים הוי לא תעשה שאין בו מעשה ואינו לוקה: ומאי שנא מימר דלקי. כדקאמרת לעיל [ג.] חוץ מנשבע ומימר:

[=] אילימא משום דבדיבורו. דקאמר זו תחת זו עושה מעשה דמעיקרא חולין והשתח קדש: ה"ג מקדים סרומה לבכורים למי בדיבורו עושה מעשה. שקורא עליה שם ומביאה לקדושת תרומה: לחו שניתק לעשה. לחו דכתיב (שמות כב) מלחתך ודמעך לח תאחר (ב) עשה דכתיב (במדבר יח) מכל מעשרותיכם יח תרימו ודרשי ליה בעלמא ובהך שמעתא דלקמן (דף ה:) למעשר שהקדימו בכרי דעבר על לאו דלא תאחר שהקדים מעשר לתרומה ונתהיה ללאוי ממלהות והעמידו בחוזר ומפריש ואע"ג דלא סמכי אהדדישת חשיב ליה לאו שניתק לעשה ואהכי לא לקי: והרי מימר דהוי לאו שניתק לעשה. לאו דכתיב (ויקרא כז) לא יחליפנו עשה ואם המר ימיר: סרי לאוי ועשה. לא יחליפנו ולא ימיר ואהכי סופג את הארבעים: והרי אונם. מאנם בתולה שון דהכי כתיב בעניינה (דברים כב) לא יוכל לשלחה: וחד עשה. דכתיב (שם) ולו תהיה לחשה: חם ישרחל הוח מחזיר. משום דבעמוד והחזר קאי ואפשר ליה לקיומי תרווייהו עשה ולא מעשה דאפשר בחזרה אבל כהן דלאו בעמוד והחזר קחי משום דחינו נושח גרושתו ודאי לוקה משום לא יוכל לשלחה כל ימיו דלא אתי עשה ועקר לא תעשה לומר שאין לוקין דודאי לוקין וקשיא למאן דאמר דלאו שניתק לעשה אין לוקין: ה"ג שאני כהנים דעעמא אחרינא נינהו דרבי בהו קרא קדושה. דכתיב [ויקרא כא] אמור אל הכהנים לנפש לא יטמא וכיון דחמיר קדושתייהו החמיר עלייהו טפי מישראל דלילקי אפי׳ אלאו שניתק לעשה מע"ג דישראל לא לקי: יו [ג] ל"א משני (נ) כי פריך והרי מימר שאני התם דאהכי לוקה משום דהוי מימר לאו ששוה בכל דכולי עלמא אסירי

ים להמיר ופריך והרי אונס כו׳ דהשתא

לא הוי לאו דידיה דלא יוכל לשלחה

שוה בכל אלא בישראל שאם ישראל מיתיבי גרשה יש והדר מלי לקיומי ללאו אבל כהן שגירש אינו מחזיר ולא אפשר לקיומי ללאו ואפילו הכי לקי כהן דקתני לוקה ואינו מחזיר ואמאי נימא כיון דריע לאו דידיה דלא שוה בכל לא לילקי הך כהן דליעקריה הך עשה דאלים כולי האי דשוה בכל ומשני כהנים ס טעמא אחרינא נינהו ואהכי נחמיר בהן דלילקי אע"ג דלא הוי לאו ששוה בכל אבל גבי ישראל דלאו ועשה שוה בכל כלומר בכולהו ישראל דכולן קיימי בעמוד והחזר הלכך לא לקי דהוי לאו שניתק לעשה: ליתן עשה. והנותר ממנו אחר לא תעשה והוי לאו שניתק לעשה: לאו שאין בו מעשה. דכשהוא מותירו לא קעביד שום מעשה: ורבי יעקב. דאמר לא מן השם הוא זה כו' האי והנותר ממנו מאי עביד ליה הואיל ולא איבעי ליה לדידיה ללאו הניתק לעשה: לכדתנן. במסכת פסחים בפ׳ כילד לולין (דף פג.): ישרפו בט"ו. ולא בט"ו דיו"ט הוי ואין שורפין קדשים ביו"ט: מה טעם אמר קרא והנותר ממנו וגו' בקר שני. דהיינו ט"ז דהכי משמע קרא ולא תותירו ממנו עד בקר דהיינו עד בקר של ט"ו ואי נותר ממנו עד אידך בקר באש תשרופו דהיינו יום ט"ז שהוא חולו של מועד: לא תעביד. לא תעשה: מהני. דמה שעשה עשוי הואיל ולקי: לא מהני. כדמפרש לקמן: הכי גרסינן והאי דלקי דעבר כו':

הואיל ואפילו נפל ממילא הבשר לחוך החלב אסור אבל לרם אוון דממילא מוחר אינו בבל חאכל אפילו נעשה בידים. צ"ע:

דף פ"ד ע"א. ש"מן, ו) פסחים פג,, ו) שגמ כד: ע"ש קלג. ע"ש פמה, ו) שגמ כד: ע"ש קלג. ע"ש פסחים פג: ע"ש, ה) לקמן ה, ע) [פסחים פ"ה ה"ד. (דר"פ)], וע"ע מוס׳ פסחים סג. ד"ה (ין [ע"ע מוס פקחים סג. ד"ה השומט], כ) [ע" בכורות ל"ד ע"ב ש"מן, ל) [ע" מוס' חולין קטו. ד"ה כל שתעבתי לך], מ) [ע" חולין קט"ו ע"ל ובתו" שם ד"ה כל שתעבתי. (ג' שמעבתי. (ג'

תורה אור השלם

מהרט"א)],

ו. מכל מתנתיכם תרימו את לובל מושנונים וו ימו אול מקד וו לו מו מקל מו מקל מו מקובו.
 ולא תותירו ממונו עד בקר באש והתר ממונו עד בקר באש ההתר ממונו עד בקר באש שמות יב י תשרפו:

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה ומשני וכו' אדר' יוסי בר חנינא דת"ק ס"ל אין לוקין וקאמי ר' יוסי: (ב) ד"ה לאון אמתה ל יוטי. לט מלחר ביתק לאו שניתק וכוי לא מאחר ביתק לעשה: (ג) ד"ה ל"א משני. נ"ב גירסא אחרת היה לפני רש"י ז"ל כמו שמבואר ברש"י:

גליון הש"ם

גמ' רבא אמר לא מהני. עי׳ זכחים ד' קיד ע"ב תוס' ד"ה

הגהות הגר"א

[8] גמ' אפטורא כו'. פי' אע"ג במ" הפטורה כר". פי" מע"ג
 דיש בו מעשה דבדיבורו כו":
 ב" ד"ה ה'לימת. הילימת. לי"ג: [ג] ד"ה ל"א משני כר". איני
 יכול להולמו: [ד] תור"ה כתנאי. דלאו הניתק לעשה. דכאן ודאי הוי ניתק לעשה ולא שייך לסוגיא

רבינו גרשום

לא כי איתמר דר' יוםי בר' חנינא לא כי איז מה דדייום בדי חניגא אפמורא קאמ'. אאין לוקין. והכי קאמר כו': נתקו לעשה. דכתי׳ מכל מעשרותיכם תרימו לומר שאין לוקין עליו אם הקדים: ר לה להא שמעתא. דמשום וקאם לחירות שמעות. ומשום הכי לא לקי דהכתוב נתקו לעשה: תרי לאור. לא יחליפנו ולא ימיר: וחד עשה ואם המר ימיר: אונם דחד לאו וחד עשה הוא. עשה ולו תהיה לאשה. לאו דכתיב לא יוכל לשלחה: ואם כהן הוא לוקה. דקא עבר על לאו לא יוכל לשלחה: ואינו מחזיר. דאסור בגרושה אלמא דלא מהני ליה עשה לכהן . ילא לילקי: משום הכי לקי **דרבי** בהו רחמנא בכהנים קרושתא יתירתא. הא בעלמא לא תעשה שניתק לעשה לא לקי: נ"א שאני מימר משום הכי לא מבטיל עשה ללאו. דהוה ליה לאו ששוה בכל דהכל אסורין להמיר לכתחילה רעשה דידיה ואם המר ימיר אינו שוה בכל דליתיה בצבור ושותפין הילכך לא אלים עשה לאפוקי מן לאו ששוה בכל: והרי אונם. דלאו ייליה איוו שוה רכל דליחיה בעמוד והחזיר קאי כמו שחייב שראל אלא מאחר שגירשה שוב אינו מחזירה ועשה דידיה ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה שוה בכל אפילו בכהנים ואפילו הכי לא אלים עשה לאפוקי ממלקות לכהן. א"ל כהנים עמא אחרינא נינהו הילכד אחמיר עלייהו דלקי . לגרי ישראל דהאי לאו ששוד

י אבי ישראל דואר יאר שר בכל ועשה ששהם בכל ארינ פיק מיד לאו ולא לקי אלא מחזיר ואינו לוקה משום דהכתוב נתקו לעשה וכדר׳ אבין: **העצמות והגודין.** של פסח: יש**רפו.** בט״ז שאין שרפה דוחה לא את השבת ולא את היו"ט: ואמר חזקיה כוי: אי עביד מהני. כלומר אע"פ שעבר מה שעשה עשוי דאי לא מהני לא עשה כלום אמאי לקי:

ביקט לדן תקדים (ציקט לה) לייל מתנותיכם וכן ככל העמוד, לון לייל ומש"ה (ציקט לון מ"ל לתרומה (ציקט לחן נהילל וכי משום כן ארכשיר דכתיב לא תשחט על החמץ דם זבחי אע"פ ששחטו כו' נקרי זבחי (u^* מ)

מקדים תרומה לבכורים נמי. גליון תימה לישני שאני תרומ׳ דאיתיה במחשבה, ומצינו למימר מ״מ ע״י מחשבה מתעביד מקרים תרומה לבכורים נמי. גליון תימה לישני שאני תרומי דאיתיה במחשבה, ומצינו למימה מ"ה ע"ה מושבה מתעביד מעשה: שאני
התם רלאו הגיתק לעשה הואג. גליון צריך לומר דסבר כמ"ד לאו שקדמה עשה אין לוקין דהאי קדמה עשה הוא: מכל מעשרותיכם
תרימו. משמע (דאם הקרים) מעשר לה תרימו אע"ג רפשטא דקרא בתרומת מעשר דרשינן מיתורא רקרא מכל, והך סוגיא דחשיב ליה
ניתק אתיא כמ"ד לאו שקדמו (לעשה) ועשה) דאין לוקין דהא לאו שקדמו עשה הוא דשייך אף במי (שלא) עבר הלאו שיפריש תרומה
על להמעשר ולא יאמר (שאפרישה) (שלא פרוש) כנגד מעשר שבכרי אלא מפריש כנגד מעשר שבו. תוסי: ורבי עקב האו והנותר מאר
עביד ליה. גליון צריך לומר לשריפה לא איצטריך (דבגיה) (דבהדיא) מיתב (תרי יומני) ושרפת, א"ג בעי למא ממיך להלאו ומשני דמא
לכדתנן, אע"ג דקרא בפסח מצרים כתיב ויו"ט לא נהג ביה מ"מ לצורך פסח דורות כתיב דהא כתיב שבעת ימים תאכל מצות וזה אינו
נוהג רק לדורות ע"י בהשמטות בסוף המסכת: כל מ"לתא ב"ו. בסוף הסוגיא מתוקם במאי פליגי, תוס": לא תעביד. לאו דוקא לאו אלא

נפילו לאו הבא מכלל עשה דהכי מוכח בסמוך דפריך מכל חלבו. תוס׳, עי׳ בהשמטות בסוף המסכת: רבא אמר לא מהני מידי. גליון אין אפירו לאו הבא מכלל עשה דהני מוכח בסמוך דפריך מכל חדבו. תוס: ערי בהשטטות בסוף המסכת: דבא אבר לא מהני בידי. גיין אין הקלח וחדש בחידות בידי בידים בידים. וא"ת חודש בידים ב דשאר כלאים מותרים. תוס׳: